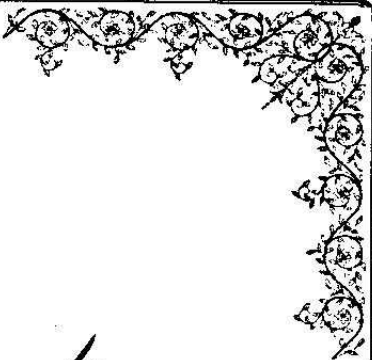

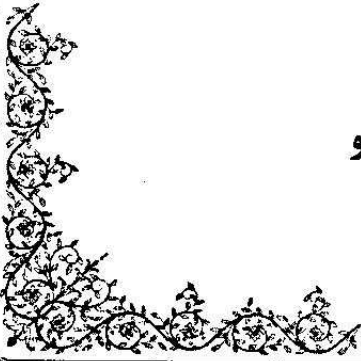

محکمات و مشابہات

و قرآن کریم

www.ketab.ir

زینب قناعتی خو

سرشناسه	: قناعتی خو، زینب، ۱۳۷۰-
عنوان و نام پدیدآور	: محکمت و متشابهات در قرآن کریم/ زینب قناعتی خو.
مشخصات نشر	: قم: اثر قلم، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۱ص.
شابک	: 978-622-7959-25-3 ریال ۶۰۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۸۸ - ۱۹۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: قرآن — متشابهات و محکمت Qur'an -- Mutashabehat va Muhkamat (Clear and obscure verses)
موضوع	: قرآن — علوم قرآنی Qur'an -- Qur'anic sciences
رده بندی کنگره	: BP۸۵/۱
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۰۵۸۶۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیا

www.ketab.ir

شناسنامه کتاب

نام کتاب: محکمت و متشابهات در قرآن کریم

مؤلف: زینب قناعتی خو

ناشر: اثر قلم

چاپ: احسان

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۵۹-۲۵-۳

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است

شماره تماس: ۰۹۱۷۵۹۸۴۹۶۸

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
مقدمه :	۱۳

فصل اول: ۱۵

کلیات و مفهوم شناسی/ ۱۵

واژه شناسی	۱۷
معنای لغوی محکم	۱۷
حکمت چیست؟	۱۸
معنای لغوی مشابه	۲۱
متشابه و دو معنای آن	۲۳
محکم در اصطلاح علوم قرآن	۲۵
متشابه در اصطلاح علوم قرآن	۲۸
قرآن هم محکم هم متشابه	۲۹
محکم و متشابه در روایات	۳۱
مصادیق محکم و متشابه	۳۲
فهم تشابهات در پرتو محکّمات	۳۳
تشابهات از جهت های گوناگون	۳۶
فهم مجموعی آیات محکم	۴۰

- ۴۱ محکم و متشابه در تکوین
- ۴۲ تشابه گرای و فرقه سازی
- ۴۳ متشابه گرای ، عامل افتراق مسلمین
- ۴۴ مذهب سلف و اهل تفویض و مذهب خلف و اهل تأویل
- ۴۸ دلایل طرفداران مذهب تفویض
- ۵۰ مذهب خلف و اهل تأویل
- ۵۱ دلایل عقلی و علمی تفسیر آن آیه
- ۵۳ وظیفه مومنان در مقابل آیات متشابه

فصل دوم: ۵۵

بررسی مسائل محکم و متشابه و تفسیر و تأویل از دیدگاه قرآن/ ۵۵

- ۵۷ قرآن و مساله محکم و متشابه
- ۵۷ شأن نزول:
- ۵۸ واژه محکم و متشابه
- ۶۱ آیا تقسیم محکم و متشابه تقسیم واقعی است؟
- ۶۳ ام الكتاب بودن آیات محکم
- ۶۸ چرا تبعیت از متشابه نکوهیده است؟
- ۷۵ دلیل وجود آیات متشابه در قرآن چیست؟
- ۷۶ عوامل تشابه
- ۷۶ ۱- بلندای مفاهیم و معانی
- ۷۶ ۲- اشتراک لفظ

- ۳- ایجاز ۷۶
- ۴- مباحث جدلی ۷۷
- ۵- تعریض ۷۷
- نمونه آیات متشابه ۷۸
- ماهیت تأویل ۷۹
- راسخان در علم از معنی متشابهات آگاهند؟ ۸۳
- پیام ها ۸۵

فصل سوم: ۸۹

تفسیر و تأویل و راسخان در علم/ ۸۹

- نیازمندی به علم تفسیر ۹۱
- معنای تأویل در عرف قرآن ۹۳
- تدبر و تفسیر به رأی ۹۶
- شروطی که باید مفسر واجد آن ها باشد. ۹۹
- طرح اشکال و پاسخ آن ۱۰۵
- وجه تمایز تفسیر و تأویل: ۱۰۶
- شبهه فخر رازی ۱۰۷
- قرآن مجید دارای تأویل و تنزیل می باشد ۱۰۹
- تأویل از نظر قرآن و رابطه آن با متشابه ۱۱۱
- آیا راسخان در علم، عالم به تأویل هستند؟ ۱۱۲

فصل چهارم: ۱۱۹

بررسی و نقد در مورد محکم و متشابه/ ۱۱۹

۱۲۱	 نظریه ی اول
۱۲۱	 نقد نظریه اول
۱۲۲	 نظریه دوم
۱۲۲	 نقد نظریه دوم
۱۲۳	 نظریه سوم
۱۲۴	 نقد نظریه سوم
۱۲۴	 نظریه چهارم
۱۲۴	 نقد نظریه چهارم
۱۲۵	 نظریه پنجم
۱۲۵	 نقد نظریه پنجم
۱۲۶	 نظریه ششم
۱۲۶	 نقد نظریه ششم
۱۲۷	 نظریه هفتم
۱۲۷	 نقد نظریه هفتم
۱۲۸	 نظریه هشتم
۱۲۸	 نقد نظریه هشتم
۱۲۹	 نظریه نهم
۱۲۹	 نقد نظریه نهم

- نظریه دهم ۱۲۹
- نقد نظریه دهم ۱۳۰
- نظریه یازدهم ۱۳۰
- تشابه اضافی و حقیقی و نظریه شابطی در این زمینه ۱۳۰
- متشابه از دیدگاه امیرالمومنین علیه السلام ۱۳۲

فصل پنجم:

حکمت ورود متشابهات در قرآن کریم/ ۱۳۵

- حکمت وجود متشابهات در قرآن از نظر فلاسفه ۱۳۷
- حکمت ورود متشابهات از نظر علامه طباطبائی ۱۳۸
- دلیل دیگر بر حکمت متشابهات ۱۴۰
- فرق محکم و متشابه ۱۴۰
- شبهه ای در مورد ملاک تشخیص محکم و متشابه ۱۴۱
- اختلاف و تمایز در کلام خدا ۱۴۳
- مقدار متشابهات ۱۴۵

فصل ششم: ۱۴۷

روش های تفسیر آیات متشابه/ ۱۴۷

- روش علما و مفسران در تفسیر متشابهات : ۱۴۹
- مسلك اهل لغت و اكثر فقها و اصحاب حديث و حنبله : ۱۴۹
- مسلك محققان و اكثر متكلمان معتزله ۱۵۰
- عناصر مورد توجه معتزلیان در تفسیر متشابهات ۱۵۲

مقدمه

مسأله محکم و متشابه از مسائل مهم علوم قرآنی است این اصطلاح برگرفته از خود قرآن است. که مایه بصیرت مؤمنان و گمراهی فتنه طلبان می شود. به موجب آیه ۷ سوره آل عمران، قرآن از آن جهت که قرآن است یا محکم است یا متشابه، البته محکم و متشابه در قرآن به معنای دیگری هم آمده در آیه آغازین سوره هود تمام آیات قرآن محکم معرفی شده و طبیعی است که مراد از آن ارتباط و به هم پیوستگی آیات قرآن است و در مقابل آیه ۳۳ سوره زمر همه قرآن را متشابه قلمداد کرده است. متشابه در این آیه به معنای همانندی و همسانی از نظر عدم اختلاف و صدق مضمون است اما در آیه هفتم سوره آل عمران این دو اصطلاح در کنار هم به کار رفته و همین امر، کاشف از اختلاف مفهوم این دو تقسیم قرآن به دو نوع متفاوت از حیث مضمون و محتوا است. آشنایی با محکم و متشابه دارای چنان اهمیتی است که هر مفسر قرآن کریم در جای جای این کتاب الهی، توجه به آن را برای خود لازم دانسته و غفلت از آن را موجب پیدایش انحراف در تفسیر قرآن می داند. قرآن کریم که هیچ گونه ناهماهنگی و اختلاف در آیاتش وجود ندارد به دو بخش محکم و متشابه تقسیم می شود. بعضی از آیات مادر و مرجع است و بخش

دیگر نیازمند ارجاع به دسته نخست. از این رو نظر استقلالی به آیات دسته دوم در تفسیر قرآن، انسان را به کلی از مسیر صحیح فهم قرآن منحرف می سازد به همین سبب است که موضوع محکم و متشابه مورد توجه مفسران و قرآن شناسان بوده است. امر به تدبّر در قرآن و لزوم پرهیز از گفتار به غیر علم همه و همه پژوهش پیرامون مسأله محکم و متشابه قرآن را روشن می سازد.

زینب قناعت خو

زمستان ۱۴۰۰ هجری خورشیدی